

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2010
VI. volební období

124

Vládní návrh

na vydání

zákona,

**kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách
a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne 2010,

kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

V § 20 odst. 7 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 104/2001 Sb. a zákona č. 170/2001 Sb., se částka „900 000 Kč“ nahrazuje částkou „855 000 Kč“ a částka „250 000 Kč“ se nahrazuje částkou „237 500 Kč“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2011.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

I.

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

Návrh zákona se předkládá na základě usnesení vlády ze dne 11. srpna 2010 č. 563, k návrhu příjmů a výdajů rozpočtových kapitol a státních fondů na rok 2011, kterým se v části III. bodu č. 5 písm. a) ukládá místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. srpna 2010 návrh na změnu zákona, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích tak, aby příspěvek politickým stranám a politickým hnutím byl od roku 2011 snížen o 5 %. Opatření je v souladu s cílem vlády vyjádřeným v Programovém prohlášení snížit deficit veřejných rozpočtů. V tomto případě není důvod zpracovávat variantní řešení.

Podle platné právní úpravy se politickým stranám a politickým hnutím vyplácí ze státního rozpočtu částka 900 000 Kč ročně na mandát poslance nebo senátora a částka 250 000 Kč ročně na mandát člena zastupitelstva kraje a člena zastupitelstva hlavního města Prahy. Přijetím navrhované právní úpravy bude od roku 2011 částka o 5 % nižší, tj. 855 000 Kč na mandát poslance nebo senátora a 237 500 Kč na mandát člena zastupitelstva kraje a člena zastupitelstva hlavního města Prahy. Dopad na veřejné rozpočty bude tedy pozitivní. Dopad na politické strany a politická hnutí lze očekávat spíše neutrální, který nepřinese žádná zásadní omezení aktivit jednotlivých politických stran a hnutí.

V souladu s Programovým prohlášením vlády je cílem vlády postupná redukce příspěvku politickým stranám a politickým hnutím – oproti nynějšímu stavu by se měl příspěvek politickým stranám a politickým hnutím snížit od roku 2012 celkově o 10 %. Nyní předložený návrh zákona, který od roku 2011 snižuje příspěvek o 5 %, je tudíž prvním krokem při celkovém snižování příspěvku politickým stranám a politickým hnutím. Předpokládá se, že v příštím roce bude předložena další novela zákona č. 424/1991 Sb., která od roku 2012 sníží příspěvek politickým stranám a politickým hnutím o dalších 5 %.

II.

1. Zhodnocení platného právního stavu

Podle § 20 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, mají politické strany a politická hnutí nárok za podmínek stanovených tímto zákonem na příspěvek na činnost zahrnující stálý příspěvek a příspěvek na mandát. Předmětem navrhované změny zákona je snížení příspěvku na mandát poslance nebo senátora, který činí ročně 900 000 Kč, a na mandát člena zastupitelstva kraje a člena zastupitelstva hlavního města Prahy, který činí 250 000 Kč ročně.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy včetně vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Důvodem předložení uvedeného návrhu je první krok k dosažení sledovaného cíle vyjádřeného v Programovém prohlášení vlády spočívajícího, v zájmu konsolidace veřejných rozpočtů směřujících k jejich vyrovnaní, v postupné redukci příspěvku za mandát pro politické strany a politická hnutí.

V souladu se shora zmiňovaným cílem bylo usnesením vlády České republiky ze dne 11. srpna 2010 č. 563, k návrhu příjmů a výdajů rozpočtových kapitol a státních fondů na rok

2011, uloženo místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. srpna 2010 návrh zákona, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

Zpracovanou novelou se snižuje příspěvek za mandát pro politické strany a politická hnutí v první fázi, tj. počínaje rokem 2011 o 5 %.

V případě příspěvku na mandát poslance a senátora se dosavadní částka snižuje na 855 000 Kč ročně a u člena zastupitelstva kraje a hlavního města Prahy na částku 237 500 Kč.

Navrhovaná právní úprava je nedílnou součástí opatření přijímaných k pozitivnímu ovlivnění vývoje deficitu veřejných financí, tudíž její přijetí je z tohoto pohledu nezbytné. Za tohoto stavu by nulová varianta, tedy ponechání příspěvku v nezměněné výši, zkomplikovala dosažení vytčeného cíle.

Za implementaci navrhované právní úpravy odpovídá Ministerstvo financí, které na základě § 20a odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb. vyplácí politickým stranám a politickým hnutím příslušné příspěvky každoročně ve dvou pololetních splátkách pozadu; za první pololetí do 30. června a za druhé pololetí do 1. prosince.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Čl. 5 Ústavy České republiky stanoví, že „*Politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů.*“.

Podstatný je dále čl. 22 Listiny základních práv a svobod, podle něhož platí, že „*Zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti.*“.

Citovaná ustanovení kladou zejména důraz na svobodný vstup politických sil do volební soutěže. Svobodná soutěž politických stran je nepochybně hodnotou, která je pod ochranou Ústavy a Listiny.

V souvislosti s nyní navrhovanou změnou § 20 odst. 7 zákona č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je nutno zmínit i související nálezy Ústavního soudu publikovaný pod č. 98/2001 Sb. Ústavní soud v citovaném nálezu mj. uvedl, že *strany mají být zakotveny ve společnosti, nikoliv ve státě, proto státní příspěvek má pouze usnadňovat stranám tu úlohu, kterou pro stát plní svou účastí ve volbách, neboť na politické vůli, vzešlé ze svobodné volební soutěže, je založen demokratický stát. Výše příspěvku nesmí plně odpovídat reálným a přiměřeným nákladům politických stran, protože reálné a přiměřené náklady politických stran nesmějí být finančně pokryty státem, ale musí mít základ v podpoře členské a voličské základny.*

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod. Nelze očekávat, že by navrhované snížení příspěvku politickým stranám a politickým hnutím, který není jedinou formou financování politických stran a politických hnutí, ohrozilo činnost jednotlivých politických stran a politických hnutí.

Předložený návrh zákona plně respektuje volné soutěžení politických stran v souladu s čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána a slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Jde zejména o Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. 120/1976 Sb.) a Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.).

Předpisy Evropské unie se na danou oblast nevztahují a právní úprava je plně ponechána v pravomoci národních orgánů jednotlivých zemí.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Podle dosud platné právní úpravy činí příspěvek na mandát poslance nebo senátora ročně 900 000 Kč, na mandát člena zastupitelstva kraje a zastupitelstva hlavního města Prahy 250 000 Kč.

Při počtu 200 poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky tak bylo vyplaceno ročně na mandáty 180 mil. Kč; pro senátory, kterých je 81, bylo vyplaceno 72 mil. 900 tis. Kč. Při posledních volbách do zastupitelstev krajů v roce 2008 bylo zvoleno 675 krajských zastupitelů, pokud jde o hlavní město Prahu, bude pro následující volební období (počínaje říjnem letošního roku) voleno 63 zastupitelů, tj. celkem 738. Částka na výplatu tak činí 184 mil. 500 tis. Kč. Celkem by bylo za mandáty vyplaceno 437 mil. 400 tis. Kč.

Předložený návrh zákona snižuje příspěvek na mandát poslance a senátora na částku 855 000 Kč a na mandát člena zastupitelstva kraje a zastupitelstva hlavního města Prahy na částku 237 500 Kč. Vyplacená celková částka po snížení tak bude pro poslance činit 171 mil. Kč, pro senátory 69 mil. 255 tis. Kč. A pro zastupitele krajů a hlavního města Prahy 175 mil. 275 tis. Kč. Celková částka po snížení by za všechny mandáty činila 415 mil. 530 tis. Kč.

U částky za mandát poslance bude úspora činit 9 mil. Kč, za mandát senátora 3 mil. 645 tis. Kč a za mandát člena zastupitelstva kraje a hlavního města Prahy 9 mil. 225 tis. Kč. Celkem tak bude úspora představovat částku 21 mil. 870 tis. Kč.

S ohledem na věcné řešení neklade navrhovaná právní úprava nároky na státní rozpočet a nemá ani jiné výše uvedené dopady.

6. Návrh na vyslovení souhlasu Poslaneckou sněmovnou s návrhem zákona v prvním čtení

Spolu s návrhem změn je třeba spojit návrh na použití ustanovení § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého může Poslanecká sněmovna s návrhem zákona vyslovit souhlas již v prvním čtení.

Důvodem pro vyslovení souhlasu s návrhem zákona již v prvním čtení je skutečnost, že zákon by měl nabýt účinnosti již k 1. lednu 2011. Návrh zákona vychází z Programového prohlášení vlády, kdy cílem vlády je postupná redukce příspěvku politickým stranám a politickým hnutím – oproti nynějšímu stavu by se měl příspěvek politickým stranám a politickým hnutím snížit od roku 2012 celkově o 10 %.

Předložený návrh neobsahuje žádné zásadní věcné změny.

Zvláštní část

K čl. I

V ustanovení se promítá konkrétní výše příspěvků na mandát po snížení jejich dosavadní výše o 5 %. Navrhovanou změnou není dotčen způsob výplaty těchto příspěvků.

K čl. II

Stanovení dne nabytí účinnosti je vázáno na to, že snížený příspěvek na mandát by měl být vyplácen již od roku 2011.

V Praze dne 22. září 2010

předseda vlády

místopředseda vlády a ministr vnitra